

Investigating the Relationship Between Emotional Maturity and Emotional Divorce Among Married Women in Tabriz

Sana. Azari^{1*}

¹ Master of Family Counseling, Islamic Azad University, SR.C., Tehran, Iran

* Corresponding author email address: Thanaaazari@gmail.com

Article Info

Article type:

Original Research

How to cite this article:

Azari, S. (2026). Investigating the Relationship Between Emotional Maturity and Emotional Divorce Among Married Women in Tabriz. *Longevity*, 4(4), 1-17.

<https://doi.org/10.61838/kman.longevity.102>

© 2026 the authors. This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License.

ABSTRACT

The present study aimed to investigate the relationship between emotional maturity and emotional divorce among married women in Tabriz. This research was conducted using a descriptive-correlational design. The study population consisted of married women living in Tabriz, and the sample size was 100 participants according to the thesis data. Data were collected using the Emotional Maturity Scale developed by Singh and Bhargava and the Emotional Divorce Questionnaire by Gottman. The collected data were analyzed using descriptive statistics, Pearson correlation, and multiple linear regression analysis. Descriptive findings indicated that the mean score of emotional divorce was 3.0257 with a standard deviation of 0.44214, suggesting a moderate level of emotional divorce in the sample. Inferential results showed that the overall regression model was statistically significant ($R = 0.288$, $R^2 = 0.083$, $F = 4.396$, $p = 0.015$), indicating that the predictors explained 8.3% of the variance in emotional divorce. However, emotional maturity was not a significant predictor of emotional divorce ($\beta = 0.107$, $t = 1.104$, $p = 0.272$). The findings suggest that emotional divorce is a multifactorial phenomenon and that emotional maturity alone is not sufficient to explain it.

Keywords: *emotional maturity, emotional divorce, married women, Tabriz, correlation, regression.*

Introduction

The family is the earliest and one of the most enduring contexts in which individual, social, and emotional development takes place. A substantial proportion of individuals' communication patterns, emotional attitudes, coping strategies, and sense of psychological security develops within family relationships. Accordingly, the quality of interactions between family members, particularly between spouses, has major implications not only for psychological well-being and life satisfaction but also for emotional development, social adjustment, and the relational patterns transmitted to subsequent generations. Healthy marital relationships are generally characterized by intimacy, trust, empathy, mutual respect, emotional support, and constructive conflict resolution. Conversely, the progressive deterioration of these qualities may gradually undermine marital functioning and contribute to different forms of family dysfunction.

During recent decades, rapid social and cultural transformations, changing gender roles, economic pressures, the expansion of communication technologies, and changing expectations of marriage have created new challenges for couples. When expectations regarding emotional support, intimacy, participation, mutual understanding, and fulfillment of psychological needs are inadequately managed, particularly in the absence of sufficient emotional and communication skills, marital conflict and emotional distancing may increase. One important manifestation of this progressive deterioration is emotional divorce, which may develop long before legal separation and can undermine the psychological and emotional structure of marriage without formally terminating the marital relationship ([Abdollahi, 2013](#); [Bokharaei, 2007](#)). Emotional divorce describes a condition in which spouses remain legally married but experience a considerable reduction or loss of emotional connection, intimacy, belonging, and constructive interaction. Such relationships may become cold and largely formal, with couples remaining together because of children, financial concerns, social pressures, or apprehension regarding the consequences of formal divorce. Persistent emotional divorce has been associated with reduced marital satisfaction and quality of life, increased psychological distress, diminished self-esteem, and impairment of general family functioning ([Ahmadvand et al., 2017](#); [Arjmand Siahpoosh & Piramoon, 2014](#)). Emotional separation may therefore be conceptualized as a gradual process involving the accumulation of unresolved conflicts, emotional disappointments, communication failures, and inadequate management of emotions rather than as a sudden event ([Abdollahi, 2013](#); [Al-Ubaidi, 2017](#)).

From a psychological perspective, emotional maturity may be particularly relevant to marital functioning. Emotional maturity refers to the capacity to recognize, accept, regulate, and appropriately express emotions. It encompasses emotional stability, frustration tolerance, flexibility, responsibility, self-control, and the ability to respond proportionately to interpersonal circumstances. Emotionally mature individuals may be better able to manage stressful situations without impulsive or aggressive reactions and to consider the consequences of their behavior for themselves and others. Within marriage, such capacities can facilitate the recognition of emotional needs, clear and nonaggressive emotional communication, empathy, negotiation, problem solving, and constructive management of disagreement. In contrast, emotional instability, poor frustration tolerance, maladaptive dependency, and deficient impulse control may intensify ordinary marital conflicts and progressively weaken intimacy.

Previous Iranian studies have emphasized the importance of emotional and communicative variables in emotional divorce. Communication-skills training has been shown to reduce marital conflict, highlighting the importance of emotional expression, active listening, and constructive disagreement management (Bahari & Bahrami, 2008). Emotional literacy has also been associated with emotional divorce, with conflict resolution playing an important role in this relationship (Hashemi & Asghari Ebrahimabad, 2016). Other studies have indicated that emotional divorce cannot be explained exclusively by individual characteristics because social and structural factors also contribute to its development (Azimi Rosta & Abedzadeh Nobaryan, 2013). Conflict-control styles, psychological hardiness, emotional literacy, coping styles, quality of life, emotion seeking, emotion regulation, and resilience have likewise been identified as relevant variables (Alagband et al., 2019; Alagband et al., 2020; Azimi et al., 2019). Emotional maturity has also been linked to broader family functioning, including behavioral problems among children (Imani & Moheb, 2020).

Contemporary technological developments add another dimension to marital relationships. Excessive engagement with smartphones, the Internet, and social networking platforms may reduce the quantity and quality of face-to-face interaction, promote feelings of neglect, and contribute to suspicion, conflict, and emotional distance. Maladaptive smartphone use has been associated with adverse psychological and interpersonal consequences (Osorio-Molina et al., 2020). Thus, emotional maturity should be examined alongside relational, contextual, and technological factors. Against this background, the present study aimed to investigate the relationship between emotional maturity and emotional divorce among married women in Tabriz and to determine the contribution of predictor variables to variations in emotional divorce.

Methods and Materials

The study was applied in purpose and employed a descriptive-correlational research design. No experimental manipulation or intervention was conducted, and the variables were measured as they naturally occurred. The statistical population consisted of married women residing in Tabriz. Based on the available research data, 100 married women participated in the study. Participants received the necessary explanations regarding the purpose of the research and completed the questionnaires according to their actual experiences and circumstances within marital life. Confidentiality of the information and its use exclusively for research purposes were considered throughout the data-collection process. Questionnaires containing sufficient information for analysis were subsequently entered into the statistical analysis.

Two instruments were used to measure the principal study variables. Emotional maturity was assessed using the Singh and Bhargava Emotional Maturity Scale. The instrument evaluates individuals' emotional functioning in areas such as emotional stability or instability, social adjustment, personality development, and management of emotional reactions. Scores obtained from this instrument were used to characterize participants' emotional maturity. Emotional divorce was assessed using Gottman's Emotional Divorce Questionnaire, which measures indicators associated with reduced intimacy, emotional distance, weakened interaction, declining reciprocal support, and deterioration of the marital relationship.

The data were analyzed using both descriptive and inferential statistical procedures. Means, standard deviations, variance, and related indices were used to describe the study variables. Pearson

correlation analysis was used to examine linear relationships between variables, while multiple linear regression was employed to determine the independent and combined contributions of the predictor variables to emotional divorce. The significance level was set at .05. Because the study was correlational and cross-sectional, statistical associations were not interpreted as evidence of causal relationships.

Findings

Analyses were conducted on data from 100 participants. The mean emotional-divorce score was 3.0257, with a standard deviation of 0.44214 and a variance of 0.195. The standard deviation represented approximately 14.6% of the mean, indicating relatively limited dispersion of emotional-divorce scores around the sample average. However, because validated cutoff scores and an appropriate interpretive scoring range were unavailable in the source data, the mean was not formally classified into low, moderate, or high clinical categories.

At the item level, emotional-divorce means ranged from 2.64 to 3.29. ED4 showed the highest mean score ($M = 3.29$), followed by ED8 and ED9, both with means of 3.27. ED16 and ED18 produced the lowest means, both at 2.64. Overall, the relatively restricted range of item means suggested some variation in participants' responses across items but no extremely pronounced deviation of any single item from the overall pattern.

Multiple linear regression was performed with emotional divorce as the dependent variable and emotional maturity and virtual-space addiction as predictors. The overall regression model was statistically significant, $F(2, 97) = 4.396$, $p = .015$. The multiple correlation coefficient was $R = .288$, while $R^2 = .083$, indicating that the two predictors collectively accounted for 8.3% of the variance in emotional divorce. The adjusted R^2 was .064. Cohen's f^2 was approximately .091, indicating a small overall effect size. Thus, although the model reached statistical significance, its explanatory power was limited, with approximately 91.7% of emotional-divorce variance remaining attributable to variables outside the model or measurement error.

The regression coefficients further demonstrated differences in the independent contribution of the two predictors. After controlling for virtual-space addiction, emotional maturity did not significantly predict emotional divorce. Its unstandardized coefficient was $B = 0.105$ with $SE = 0.095$, and its standardized coefficient was $\beta = .107$, $t = 1.104$, $p = .272$. The 95% confidence interval ranged approximately from -0.084 to 0.294 and therefore included zero. Accordingly, the available data did not provide sufficient evidence for an independent linear relationship between emotional maturity and emotional divorce after the other predictor was controlled.

In contrast, virtual-space addiction was a statistically significant positive predictor of emotional divorce. Its unstandardized coefficient was $B = 0.205$ with $SE = 0.075$, while the standardized coefficient was $\beta = .266$, $t = 2.732$, $p = .007$. Its 95% confidence interval ranged from approximately 0.056 to 0.354 and did not include zero. A one-standard-deviation increase in virtual-space addiction was therefore associated with an average increase of approximately 0.266 standard deviations in emotional divorce when emotional maturity was held constant.

The Durbin–Watson statistic was 1.554, providing no clear indication of severe autocorrelation in the residuals. Standardized residuals had a mean of 0.000 and a standard deviation of 0.990, indicating appropriate centering around zero. Nevertheless, these indices alone were insufficient to establish all regression assumptions, and definitive evaluation of normality, linearity, homoscedasticity, influential cases, and multicollinearity would require additional diagnostic information.

Discussion and Conclusion

The findings demonstrate that emotional divorce among married women in Tabriz is a complex phenomenon that cannot be adequately explained by emotional maturity alone. Although emotional maturity theoretically provides individuals with capacities that should facilitate emotional regulation, frustration tolerance, constructive communication, and conflict management, it did not independently predict emotional divorce in the present regression model. This result suggests that the relationship between an individual emotional characteristic and the overall quality of a marital relationship is neither direct nor simple.

Several explanations may account for this finding. Emotional maturity may exert its effects indirectly through more proximal marital processes such as communication quality, marital satisfaction, conflict-resolution skills, attachment patterns, empathy, and mutual responsiveness. An emotionally mature individual may still experience substantial emotional distance when the spouse does not participate in constructive communication or when persistent contextual pressures affect the relationship. Emotional divorce emerges from an interpersonal system rather than from the psychological characteristics of only one partner. Consequently, individual emotional capacities may represent only one component within a much broader network of relational and contextual influences.

The significant contribution of virtual-space addiction reinforces this multidimensional interpretation. Excessive engagement with virtual environments may interfere with marital interaction by reducing face-to-face communication, limiting shared time, generating perceptions of neglect, or facilitating patterns of withdrawal from relational difficulties. The finding that virtual-space addiction remained significant after emotional maturity was statistically controlled suggests that contemporary digital behavior may constitute an important correlate of marital emotional distancing. Nevertheless, because the study was cross-sectional and correlational, the direction of this relationship cannot be determined. Greater virtual-space involvement may contribute to emotional distance, but individuals already experiencing emotionally unsatisfying marriages may also increasingly turn toward online environments.

The relatively small proportion of explained variance is also theoretically important. With only 8.3% of the variance in emotional divorce accounted for by the two predictors, the findings indicate that a large proportion of marital emotional deterioration is associated with variables not included in the present model. These may include communication patterns, marital satisfaction, attachment styles, socioeconomic conditions, personality characteristics, conflict-management strategies, perceived social support, sexual and emotional intimacy, family pressures, expectations regarding marriage, and patterns of technology use.

In conclusion, emotional divorce among married women in Tabriz should be understood as a multifactorial relational phenomenon rather than as the consequence of a single intrapersonal characteristic. Emotional maturity was not a statistically significant independent predictor, whereas virtual-space addiction showed a significant positive relationship with emotional divorce. The results therefore support a comprehensive approach to assessment and intervention. Preventive and counseling programs should not be limited to strengthening emotional maturity but should simultaneously address communication skills, constructive conflict management, emotional regulation, emotional literacy, mutual responsiveness, intimacy, and potentially harmful patterns of digital-media use. Future investigations

employing larger and more diverse samples, longitudinal designs, dyadic assessment of both spouses, and broader models of individual, relational, social, and technological factors may provide a more complete understanding of the mechanisms underlying emotional divorce and contribute to more effective strategies for preventing progressive marital deterioration.

Conflict of Interest

There is no conflict of interest in conducting the present study.

Acknowledgments

We sincerely thank all participants who, despite the numerous challenges we faced, supported us in completing this research.

Authors' Contributions

All authors contributed equally to the conception and design of the study, data collection, analysis and interpretation of the findings, drafting the manuscript, critical revision for important intellectual content, and approval of the final version. All authors take responsibility for the integrity of the work.

Ethical Considerations

This study was conducted in compliance with all ethical principles in human research.

Data Transparency

The data and sources used in this study will be made available upon request from the corresponding author, in compliance with copyright regulations.

Funding

The authors declare that no financial support was received for the research and/or publication of this article.

بررسی رابطه بلوغ عاطفی و طلاق عاطفی در زنان متأهل شهر تبریز: یک مطالعه توصیفی-همبستگی

ثنا آذری^{۱*}

۱. کارشناسی ارشد مشاوره خانواده دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات، تهران، ایران

*ایمیل نویسنده مسئول: Thanaaazari@gmail.com

اطلاعات مقاله

چکیده

نوع مقاله

پژوهشی/اصیل

نحوه استناد به این مقاله:

آذری، ثنا. (۱۴۰۵). بررسی رابطه بلوغ عاطفی و طلاق عاطفی در زنان متأهل شهر تبریز: یک مطالعه توصیفی-همبستگی. *طول عمر*، ۴(۴)، ۱-۱۷.

© ۱۴۰۵ تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است. انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با گواهی (CC BY-NC 4.0) صورت گرفته است.

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه بلوغ عاطفی با طلاق عاطفی در زنان متأهل شهر تبریز و تعیین سهم متغیرهای پیش‌بین در تبیین تغییرات طلاق عاطفی بود. این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش، توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش را زنان متأهل ساکن شهر تبریز تشکیل دادند که از میان آنان ۱۰۰ نفر به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. داده‌ها با استفاده از مقیاس بلوغ عاطفی سینگ و بهارگاو و پرسشنامه طلاق عاطفی گاتمن گردآوری شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از شاخص‌های آمار توصیفی شامل میانگین و انحراف معیار و در بخش استنباطی از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون خطی چندگانه استفاده شد. نتایج آمار توصیفی نشان داد که میانگین نمره طلاق عاطفی در شرکت‌کنندگان ۰۳/۳ و انحراف معیار آن ۴۴/۰ بود. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که مدل کلی پیش‌بینی طلاق عاطفی از نظر آماری معنادار است و متغیرهای وارد شده به مدل در مجموع ۳/۸ درصد از واریانس طلاق عاطفی را تبیین می‌کنند. ($p=0/015$, $F(2,97)=4/396$, $R^2=0/083$, $R=0/288$). با وجود معناداری مدل کلی، بلوغ عاطفی پس از کنترل سایر متغیرهای پیش‌بین، اثر معناداری بر طلاق عاطفی نداشت ($\beta=0/107$, $t=1/104$, $p=0/272$). در مقابل، نتایج مدل نشان داد که برخی عوامل رفتاری و ارتباطی، از جمله اعتیاد به فضای مجازی، ممکن است در تبیین طلاق عاطفی نقش برجسته‌تری داشته باشند. در مجموع، یافته‌ها نشان می‌دهند که طلاق عاطفی پدیده‌ای پیچیده و چندعاملی است و نمی‌توان آن را صرفاً بر اساس یک ویژگی درون‌فردی مانند بلوغ عاطفی تبیین کرد. بنابراین، پیشنهاد می‌شود در مطالعات آینده، نقش هم‌زمان متغیرهایی مانند کیفیت ارتباط زوجین، رضایت زناشویی، سبک دلبستگی، مهارت حل تعارض، شرایط اقتصادی و الگوی استفاده از فضای مجازی بررسی شود.

کلیدواژگان: بلوغ عاطفی، طلاق عاطفی، زنان متأهل، تبریز، همبستگی.

مقدمه

خانواده نخستین، پایدارترین و اثرگذارترین بستر شکل‌گیری هویت فردی، اجتماعی و هیجانی انسان است. بخش مهمی از الگوهای ارتباطی، نگرش‌های عاطفی، شیوه‌های مقابله با تعارض و احساس امنیت روانی افراد در محیط خانواده شکل می‌گیرد. از این رو، کیفیت روابط میان اعضای خانواده، به‌ویژه رابطه زوجین، نه تنها بر سلامت روانی و رضایت از زندگی آنان اثر می‌گذارد، بلکه می‌تواند رشد عاطفی، سازگاری اجتماعی و الگوهای ارتباطی نسل‌های بعدی را نیز تحت تأثیر قرار دهد. رابطه زناشویی مطلوب معمولاً با صمیمیت، اعتماد، همدلی، احترام متقابل، حمایت عاطفی و توانایی حل سازنده تعارض‌ها مشخص می‌شود؛ در مقابل، تضعیف مستمر این مؤلفه‌ها می‌تواند زمینه را برای فرسایش تدریجی رابطه و شکل‌گیری انواع آسیب‌های خانوادگی فراهم سازد.

در دهه‌های اخیر، تحولات سریع اجتماعی و فرهنگی، تغییر نقش‌های جنسیتی، افزایش فشارهای اقتصادی، گسترش فناوری‌های ارتباطی و تغییر انتظارات افراد از زندگی مشترک، روابط زناشویی را با چالش‌های تازه‌ای مواجه کرده است. زوجین امروزی معمولاً انتظارات بیشتری در زمینه دریافت حمایت عاطفی، صمیمیت، مشارکت، درک متقابل و تحقق نیازهای روان‌شناختی از یکدیگر دارند. در صورتی که این انتظارات به درستی مدیریت نشوند یا زوجین از مهارت‌های ارتباطی و هیجانی لازم برخوردار نباشند، احتمال افزایش تعارض، کاهش رضایت زناشویی و فاصله‌گیری عاطفی بیشتر می‌شود. یکی از مهم‌ترین جلوه‌های این فرسایش تدریجی، طلاق عاطفی است؛ پدیده‌ای که ممکن است مدت‌ها پیش از جدایی رسمی آغاز شود و بدون خاتمه حقوقی ازدواج، ساختار روان‌شناختی و عاطفی رابطه را از بین ببرد (Abdollahi, 2007; Bokharai, 2013). طلاق عاطفی به وضعیتی اشاره دارد که در آن زوجین از نظر قانونی و ظاهری همچنان در چارچوب ازدواج قرار دارند، اما پیوند عاطفی، صمیمیت، احساس تعلق و تعامل سازنده میان آنان به شدت کاهش یافته یا از بین رفته است. در چنین شرایطی، زندگی مشترک ممکن است به نوعی هم‌زیستی سرد، رسمی و کم‌محتوا تبدیل شود که در آن زوجین صرفاً به دلیل فرزندان، ملاحظات اقتصادی، فشارهای اجتماعی یا نگرانی از پیامدهای طلاق رسمی در کنار یکدیگر باقی می‌مانند. کاهش گفت‌وگوی صمیمانه، بی‌تفاوتی نسبت به نیازهای یکدیگر، احساس تنهایی در حضور همسر، اجتناب از تعامل، خشم پنهان، بی‌اعتمادی و فقدان حمایت عاطفی از نشانه‌های رایج این وضعیت به شمار می‌روند. تداوم طلاق عاطفی می‌تواند با کاهش رضایت زناشویی، افت کیفیت زندگی، افزایش اضطراب و افسردگی، کاهش عزت‌نفس و اختلال در کارکرد کلی خانواده همراه باشد (Ahmadvand et al., 2017; Arjmand Siahpoosh & Piramoon, 2014). بخارایی (۱۳۸۶) طلاق عاطفی را یکی از اشکال خاموش فروپاشی خانواده در جامعه ایران معرفی کرده و بر این نکته تأکید داشته است که فقدان جدایی رسمی نباید به معنای سلامت رابطه زناشویی تلقی شود. عبداللهی (۱۳۹۲) نیز طلاق عاطفی را فرایندی تدریجی دانسته است که طی آن معنا، انسجام و کارکرد عاطفی زندگی مشترک تضعیف می‌شود (Abdollahi, 2013). آل-عبیدی (۲۰۱۷) نیز با بررسی مراحل روان‌شناختی و عاطفی طلاق نشان داد که جدایی هیجانی معمولاً پیش از طلاق رسمی شکل می‌گیرد و می‌تواند یکی از مراحل اساسی فروپاشی رابطه باشد (Al-Ubaidi, 2017). بنابراین، طلاق عاطفی را نمی‌توان یک رخداد ناگهانی دانست، بلکه باید آن را حاصل انباشت تدریجی تعارض‌های حل‌نشده، ناکامی‌های عاطفی، سوءتفاهم‌های ارتباطی و ضعف در مدیریت هیجان‌ها در نظر گرفت.

از منظر روان‌شناختی، یکی از متغیرهایی که می‌تواند در کیفیت روابط زناشویی نقش داشته باشد، بلوغ عاطفی است. بلوغ عاطفی به توانایی فرد برای شناخت، پذیرش، کنترل، تنظیم و ابراز مناسب هیجان‌ها اشاره دارد. این سازه تنها به سرکوب یا کنترل ظاهری احساسات محدود نیست، بلکه شامل درک واقع‌بینانه هیجان‌ها، تحمل ناکامی، انعطاف‌پذیری، مسئولیت‌پذیری، خودکنترلی، ثبات هیجانی و توانایی واکنش متناسب با موقعیت‌های بین‌فردی است. افراد برخوردار از بلوغ عاطفی معمولاً می‌توانند در موقعیت‌های تنش‌زا، بدون واکنش‌های

تکانشی یا پرخاشگرانه، احساسات خود را مدیریت کنند و پیامدهای رفتارشان را برای خود و دیگران در نظر بگیرند. در زندگی زناشویی، بلوغ عاطفی می‌تواند به زوجین کمک کند تا نیازهای عاطفی خود و همسرشان را بهتر تشخیص دهند، درباره احساسات خود به صورت روشن و غیرتهاجمی صحبت کنند و در هنگام بروز اختلاف، به جای قهر، تحقیر، سرزنش یا اجتناب، از راهبردهای سازنده تری مانند گفت‌وگو، همدلی، مذاکره و حل مسئله استفاده کنند. در مقابل، بی‌ثباتی هیجانی، تحمل پایین ناکامی، وابستگی عاطفی ناسازگارانه و ناتوانی در کنترل تکانه‌ها می‌تواند تعارض‌های معمول زناشویی را تشدید کند و به کاهش تدریجی صمیمیت منجر شود. بر همین اساس، انتظار می‌رود بلوغ عاطفی بالاتر با کاهش احتمال تجربه طلاق عاطفی همراه باشد، هرچند این رابطه ممکن است مستقیم و ساده نباشد و تحت تأثیر عوامل ارتباطی، فردی و اجتماعی دیگر قرار گیرد.

مطالعات داخلی نیز بر اهمیت متغیرهای هیجانی و ارتباطی در تبیین طلاق عاطفی تأکید کرده‌اند. بهاری و بهرامی (۱۳۸۷) نشان دادند که آموزش مهارت‌های ارتباطی به همسران می‌تواند تعارض‌های زناشویی را کاهش دهد (Bahari & Bahrami, 2008). این یافته بیانگر آن است که شیوه بیان هیجان‌ها، گوش‌دادن فعال و توانایی حل اختلاف، در پیشگیری از فرسایش رابطه اهمیت دارند. هاشمی و اصغری ابراهیم‌آباد (۱۳۹۵) نیز سواد عاطفی را از عوامل مرتبط با طلاق عاطفی معرفی کردند و نشان دادند که حل تعارض می‌تواند در این رابطه نقش مهمی داشته باشد (Hashemi & Asghari Ebrahimabad, 2016). این نتایج از این دیدگاه حمایت می‌کنند که برخورداری از آگاهی هیجانی، به تنهایی کافی نیست و باید با مهارت استفاده‌سازنده از هیجان‌ها در موقعیت‌های تعارض‌آمیز همراه شود. عظیمی رستا و عابدزاده نوبریان (۱۳۹۲) نشان دادند که طلاق عاطفی تنها پیامد ویژگی‌های فردی نیست، بلکه عوامل اجتماعی و ساختاری نیز در شکل‌گیری آن نقش دارند (Azimi Rosta & Abedzadeh Nobaryan, 2013). عظیمی و همکاران (۱۳۹۸) نیز نقش سبک‌های کنترل تعارض و سرسختی روان‌شناختی را در تبیین طلاق عاطفی بررسی کردند و نشان دادند که سرسختی روان‌شناختی می‌تواند در ارتباط میان شیوه‌های مواجهه با تعارض و طلاق عاطفی نقش میانجی داشته باشد (Azimi et al., 2019). علاقبند و همکاران (۱۳۹۸، ۱۳۹۹) نیز گزارش کردند که سواد عاطفی، سبک‌های مقابله‌ای، کیفیت زندگی، هیجان‌خواهی، تنظیم هیجان و تاب‌آوری از متغیرهای مرتبط با طلاق عاطفی هستند (Alagband et al., 2019; Alagband et al., 2020). مجموعه این یافته‌ها نشان می‌دهد که طلاق عاطفی پدیده‌ای چندبعدی است و از تعامل متغیرهای هیجانی، شناختی، شخصیتی و ارتباطی تأثیر می‌پذیرد.

ایمانی و محب (۱۳۹۹) نیز رابطه بلوغ عاطفی مادران با مشکلات رفتاری فرزندان را گزارش کردند. هرچند محور اصلی پژوهش آنان طلاق عاطفی نبود، نتایجشان اهمیت بلوغ عاطفی را در کارکرد کلی خانواده نشان می‌دهد (Imani & Moheb, 2020). ناتوانی والدین در تنظیم هیجان و مدیریت تنش‌ها می‌تواند فضای روانی خانواده را مختل کند و علاوه بر رابطه زوجین، بر سلامت روانی و رفتاری فرزندان نیز اثر بگذارد. ابراهیمی و حیدری (۱۳۹۹) نیز نشان دادند که برخی ویژگی‌های شخصیتی و باورهای فراشناختی می‌توانند گرایش به طلاق عاطفی را پیش‌بینی کنند. این یافته بار دیگر تأیید می‌کند که برای تبیین طلاق عاطفی باید مجموعه‌ای از ویژگی‌های فردی، هیجانی و شناختی را به طور هم‌زمان در نظر گرفت. در سطح بین‌المللی نیز پژوهشگران حوزه خانواده و زوج‌درمانی بر نقش فرایندهای هیجانی و ارتباطی در ثبات ازدواج تأکید کرده‌اند. گاتمن و لونسون (۲۰۰۰) نشان دادند که الگوهای پایدار تعامل منفی، مانند انتقاد، تحقیر، حالت تدافعی و کناره‌گیری، از مهم‌ترین پیش‌بینی‌کننده‌های فروپاشی روابط زناشویی هستند. از دیدگاه آنان، مسئله اصلی صرفاً وجود تعارض نیست، بلکه نحوه مدیریت و پاسخ‌دادن زوجین به تعارض اهمیت دارد. نیکولز (۲۰۱۲) نیز در رویکرد خانواده‌درمانی تأکید می‌کند که سلامت خانواده به الگوهای ارتباطی، مرزهای رابطه، انعطاف‌پذیری و توانایی اعضای خانواده در تنظیم هیجان وابسته است. نیکبخت، پاشایی‌سابت و بستامی (۲۰۱۶) نیز بر اهمیت

برقراری ارتباط ایمن و تنظیم سالم احساسات در پایداری روابط خانوادگی تأکید کرده‌اند. فینچام و مایستر (۲۰۲۱) نیز تنظیم هیجان، همدلی و پاسخ‌دهی عاطفی را از مؤلفه‌های مهم حفظ و تداوم روابط زناشویی دانسته‌اند.

افزون بر عوامل فردی و ارتباطی، تحولات فناوری نیز الگوهای تعامل زوجین را تغییر داده است. استفاده افراطی از تلفن همراه، اینترنت و شبکه‌های اجتماعی می‌تواند زمان و کیفیت تعامل چهره‌به‌چهره را کاهش دهد، احساس نادیده‌گرفته‌شدن ایجاد کند و زمینه سوءظن، تعارض و فاصله عاطفی را فراهم آورد. اوسوریو-مولینا و همکاران (۲۰۲۰) در یک مرور نظام‌مند نشان دادند که استفاده ناسازگار از تلفن هوشمند با پیامدهای روان‌شناختی و بین‌فردی منفی همراه است (Osorio-Molina et al., 2020). بنابراین، نقش بلوغ عاطفی در روابط زناشویی باید در کنار شرایط محیطی و رفتارهای نوپدید، از جمله الگوهای استفاده از فضای مجازی، بررسی شود. با وجود مطالعات انجام‌شده، رابطه بلوغ عاطفی و طلاق عاطفی هنوز به‌طور کامل روشن نیست. برخی یافته‌ها نقش مؤلفه‌های هیجانی را در کاهش تعارض و فرسایش زناشویی تأیید می‌کنند، اما طلاق عاطفی تحت تأثیر مجموعه‌ای از عوامل فردی، بین‌فردی، اجتماعی و فناورانه قرار دارد. همچنین، ویژگی‌های فرهنگی و اجتماعی هر جامعه می‌تواند نحوه شکل‌گیری، تجربه و بیان فاصله عاطفی را تغییر دهد. از این‌رو، بررسی این رابطه در زنان متأهل شهر تبریز می‌تواند به شناخت بهتر سهم بلوغ عاطفی در تبیین طلاق عاطفی کمک کند. نتایج چنین پژوهشی از نظر کاربردی نیز می‌تواند مبنایی برای طراحی برنامه‌های آموزشی، مشاوره‌ای و پیشگیرانه با محوریت تنظیم هیجان، مهارت‌های ارتباطی و مدیریت تعارض فراهم سازد. بر این اساس، پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین بلوغ عاطفی و طلاق عاطفی در زنان متأهل شهر تبریز انجام شد.

روش‌شناسی

طرح پژوهش و شرکت‌کنندگان

پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از نظر شیوه اجرا، توصیفی از نوع همبستگی بود. در این طرح، متغیرها بدون اعمال مداخله یا دست‌کاری آزمایشی اندازه‌گیری شدند و رابطه میان بلوغ عاطفی و طلاق عاطفی مورد بررسی قرار گرفت. جامعه آماری پژوهش را زنان متأهل ساکن شهر تبریز تشکیل دادند. بر اساس اطلاعات موجود در داده‌های پژوهش، ۱۰۰ زن متأهل در مطالعه شرکت کردند. با توجه به ماهیت همبستگی پژوهش، نتایج صرفاً بیانگر ارتباط آماری میان متغیرها بوده و نمی‌توان بر مبنای آن‌ها درباره وجود رابطه علی نتیجه‌گیری کرد. پس از ارائه توضیحات لازم درباره هدف پژوهش، پرسشنامه‌ها در اختیار شرکت‌کنندگان قرار گرفت و از آنان خواسته شد پاسخ‌های خود را بر اساس شرایط و تجربیات واقعی زندگی زناشویی ارائه دهند. محرمانه‌بودن اطلاعات و استفاده از داده‌ها در چارچوب اهداف پژوهش مورد توجه قرار گرفت. پرسشنامه‌هایی که اطلاعات لازم آن‌ها تکمیل شده بود، وارد مرحله تجزیه و تحلیل آماری شدند.

ابزارهای گردآوری داده‌ها

برای سنجش متغیرهای پژوهش از دو ابزار استفاده شد. بلوغ عاطفی با استفاده از پرسشنامه بلوغ عاطفی سینگ و بهارگاو اندازه‌گیری شد. این ابزار برای ارزیابی وضعیت عاطفی افراد و بررسی مؤلفه‌هایی مانند ثبات یا بی‌ثباتی هیجانی، سازگاری اجتماعی، رشد شخصیت و توانایی مدیریت واکنش‌های عاطفی طراحی شده است. نمرات حاصل از این پرسشنامه برای تعیین وضعیت بلوغ عاطفی شرکت‌کنندگان مورد استفاده قرار گرفت. برای سنجش طلاق عاطفی نیز از پرسشنامه طلاق عاطفی گاتمن استفاده شد. این پرسشنامه نشانه‌های مرتبط با کاهش صمیمیت، فاصله هیجانی، ضعف تعامل، کاهش حمایت متقابل و فرسایش رابطه زناشویی را ارزیابی می‌کند. پاسخ‌های شرکت‌کنندگان به گویه‌های ابزار بر اساس شیوه نمره‌گذاری پرسشنامه محاسبه و نمره کلی طلاق عاطفی برای هر فرد تعیین شد.

روش تحلیل داده‌ها

داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از روش‌های آمار توصیفی و استنباطی تحلیل شدند. در بخش توصیفی، از میانگین، انحراف معیار و شاخص‌های پراکندگی برای توصیف نمرات متغیرها استفاده شد. در بخش استنباطی، ضریب همبستگی پیرسون برای بررسی جهت و شدت ارتباط خطی میان متغیرهای پژوهش به کار رفت. همچنین، برای تعیین سهم متغیرهای پیش‌بین در تبیین تغییرات طلاق عاطفی، از تحلیل رگرسیون خطی چندگانه استفاده شد. سطح معناداری آزمون‌های آماری ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

یافته‌ها

تحلیل‌ها بر اساس داده‌های ۱۰۰ شرکت‌کننده انجام شد. نتایج در سه مرحله شامل توصیف متغیر پیامد و گویه‌های آن، ارزیابی برازش کلی مدل رگرسیون، و بررسی سهم مستقل هر پیش‌بین گزارش شده‌اند. برای جلوگیری از تفسیر بیش از داده‌ها، میانگین طلاق عاطفی به سطح کیفی «کم»، «متوسط» یا «زیاد» طبقه‌بندی نشد؛ زیرا دامنه نمره‌گذاری و نقاط برش معتبر ابزار در اطلاعات موجود گزارش نشده بود.

• آمار توصیفی

میانگین نمره طلاق عاطفی برابر با ۳۰۳ و انحراف معیار آن ۰۴۴ بود. واریانس نمرات نیز ۰۱۹۵ به دست آمد (جدول ۱). نسبت انحراف معیار به میانگین حدود ۱۴۶ درصد بود که نشان‌دهنده پراکندگی محدود نمرات پیرامون میانگین است. باین‌حال، این همگنی نسبی نباید به‌عنوان شاهدهی برای یک سطح بالینی یا شدت مشخص طلاق عاطفی تفسیر شود.

جدول ۱

شاخص‌های توصیفی نمره طلاق عاطفی

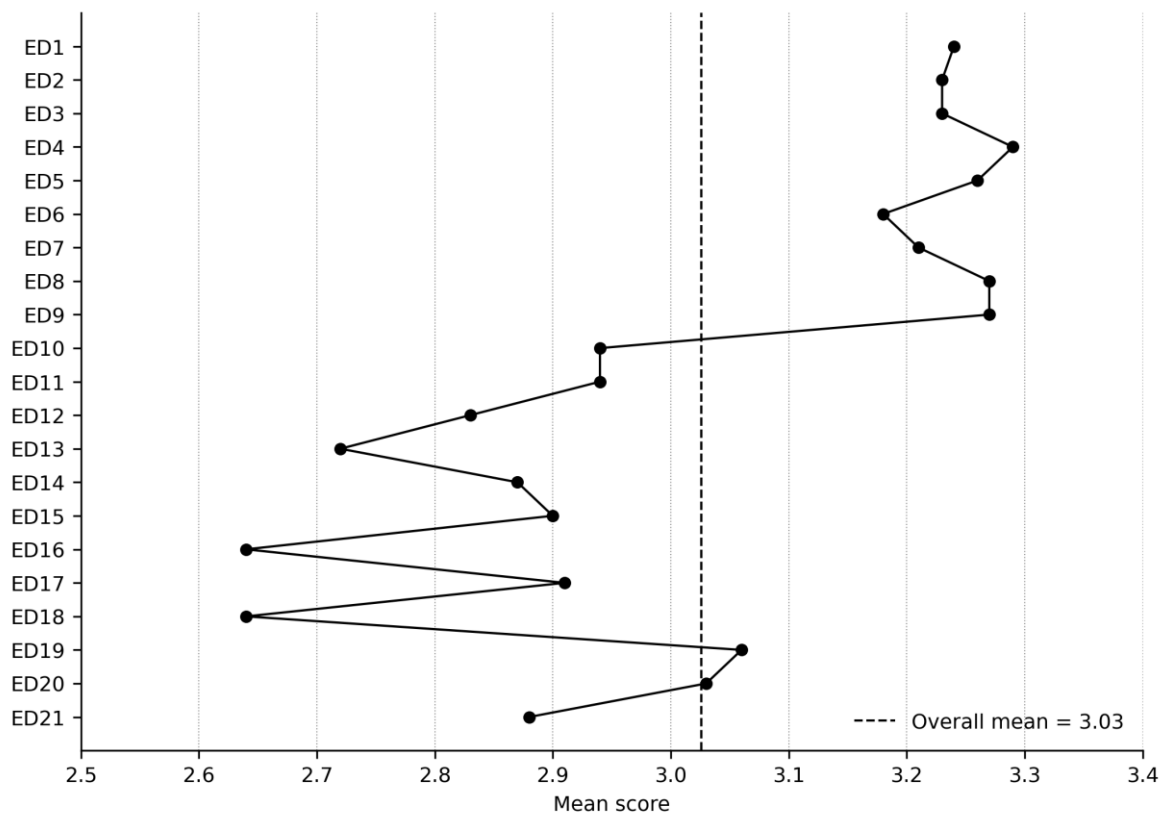
تعداد	میانگین	انحراف معیار	واریانس
۱۰۰	۳۰۲۵۷	۰۴۴۲۱۴	۰۱۹۵

یادداشت. به دلیل نبود نقاط برش معتبر ابزار در اطلاعات اولیه، از طبقه‌بندی میانگین به سطوح کیفی خودداری شد.

پروفایل میانگین گویه‌های طلاق عاطفی در شکل ۱ ارائه شده است. میانگین گویه‌ها از ۲۶۴ تا ۳۲۹ متغیر بود. بالاترین میانگین مربوط به ED4 ($M = 3.29$) و پس از آن ED8 و ED9 (هر دو $M = 3.27$) بود. پایین‌ترین میانگین‌ها برای ED16 و ED18 (هر دو $M = 2.64$) مشاهده شد. دامنه نسبتاً محدود میانگین گویه‌ها نشان می‌دهد که تفاوت میان پاسخ‌های گویه‌ای وجود دارد، اما هیچ گویه‌ای به‌تنهایی انحراف بسیار شدیدی از میانگین کلی نداشت. از آنجا که ED1 تا ED21 دارای عنوان محتوایی یا ساختار عاملی گزارش شده نیستند، این شاخص‌ها در متن حاضر «گویه» نامیده شده‌اند و نه «خرده‌مقیاس».

شکل ۱

پروفایل میانگین گویه‌های طلاق عاطفی. خط چین، میانگین کلی نمره طلاق عاطفی را نشان می‌دهد.

جدول ۲

میانگین گویه‌های طلاق عاطفی

گویه	میانگین	گویه	میانگین	گویه	میانگین
ED۱	۳.۲۴	ED۸	۳.۲۷	ED۱۵	۲.۹۰
ED۲	۳.۲۳	ED۹	۳.۲۷	ED۱۶	۲.۶۴
ED۳	۳.۲۳	ED۱۰	۲.۹۴	ED۱۷	۲.۹۱
ED۴	۳.۲۹	ED۱۱	۲.۹۴	ED۱۸	۲.۶۴
ED۵	۳.۲۶	ED۱۲	۲.۸۳	ED۱۹	۳.۰۶
ED۶	۳.۱۸	ED۱۳	۲.۷۲	ED۲۰	۳.۰۳
ED۷	۳.۲۱	ED۱۴	۲.۸۷	ED۲۱	۲.۸۸

یادداشت ED1 تا ED21 گویه‌های پرسشنامه‌اند؛ نام‌گذاری آن‌ها به‌عنوان خرده‌مقیاس تنها در صورت تأیید ساختار عاملی ابزار

مجاز است.

• برازش مدل رگرسیون

رگرسیون خطی چندگانه با طلاق عاطفی به‌عنوان متغیر ملاک و بلوغ عاطفی و اعتیاد به فضای مجازی به‌عنوان پیش‌بین اجرا شد.

مدل کلی از نظر آماری معنادار بود، $F(2, 97) = 4.396$ ، $p = 0.015$. ضریب همبستگی چندگانه برابر با $R = 0.288$ و ضریب تعیین برابر با

$R^2 = 0.083$ بود؛ بنابراین دو پیش‌بین در مجموع ۸.۳ درصد از واریانس طلاق عاطفی را تبیین کردند. ضریب تعیین تعدیل‌شده ۰.۰۶۴ بود که کاهش محدود آن نسبت به R^2 نشان می‌دهد افت برازش پس از تعدیل برای تعداد پیش‌بین‌ها اندک است. اندازه اثر کلی مدل بر اساس f^2 کوهن برابر با ۰.۰۹۱ بود که در محدوده کوچک قرار می‌گیرد. در نتیجه، هرچند مدل از نظر آماری معنادار بود، توان تبیینی آن محدود است و حدود ۹۱.۷ درصد از واریانس طلاق عاطفی توسط متغیرهای خارج از مدل یا خطای اندازه‌گیری توضیح داده می‌شود.

جدول ۳

خلاصه برازش مدل رگرسیون چندگانه

R	R^2	R^2 تعدیل‌شده	خطای معیار برآورد	دوربین-واتسون	$F(۲, ۹۷)$	p	f^2
۰.۲۸۸	۰.۰۸۳	۰.۰۶۴	۰.۴۲۷۷	۱.۵۵۴	۴.۳۹۶	۰.۰۱۵	۰.۰۹۱

یادداشت. $f^2 = R^2 / (1 - R^2)$. بر اساس معیارهای متداول کوهن، مقدار به‌دست‌آمده نشان‌دهنده اندازه اثر کوچک مدل است.

آزمون تحلیل واریانس رگرسیون نیز معناداری مدل را تأیید کرد (جدول ۴). بر اساس درجات آزادی و مجذور میانگین باقیمانده گزارش‌شده، مجموع مجذورات رگرسیون تقریباً ۱.۶۰۹ و مجموع مجذورات باقیمانده تقریباً ۱۷.۷۵۱ محاسبه شد. مجذور میانگین رگرسیون ۰.۸۰۴ بود؛ بنابراین مقدار ۴.۳۹۶ باید در ستون آماره F گزارش شود و نه در ستون مجذور میانگین. این اصلاح برای سازگاری ریاضی جدول تحلیل واریانس ضروری است.

جدول ۴

تحلیل واریانس مدل رگرسیون

منبع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	مجذور میانگین	F	p
رگرسیون	۱.۶۰۹	۲	۰.۸۰۴	۴.۳۹۶	۰.۰۱۵
باقیمانده	۱۷.۷۵۱	۹۷	۰.۱۸۳		
کل	۱۹.۳۶۰	۹۹			

یادداشت. مجموع مجذورات و مجذور میانگین رگرسیون از درجات آزادی، آماره F و مجذور میانگین باقیمانده بازسازی شده‌اند و

باید با خروجی اصلی نرم‌افزار آماری تطبیق داده شوند.

• ضرایب رگرسیون

نتایج مربوط به سهم مستقل پیش‌بین‌ها در جدول ۵ ارائه شده است. پس از کنترل اعتیاد به فضای مجازی، ضریب بلوغ عاطفی کوچک و از نظر آماری غیرمعنادار بود. فاصله اطمینان ۹۵ درصد این ضریب نیز صفر را دربر می‌گرفت؛ بنابراین، داده‌های حاضر شواهد کافی برای وجود یک رابطه خطی مستقل میان بلوغ عاطفی و طلاق عاطفی فراهم نکردند. این نتیجه نباید به‌عنوان اثبات نبود هرگونه رابطه یا اثر علی تفسیر شود.

در مقابل، اعتیاد به فضای مجازی پیش‌بین مثبت و معنادار طلاق عاطفی بود و فاصله اطمینان ضریب آن صفر را دربر نمی‌گرفت. بر اساس ضریب استانداردشده، افزایش یک انحراف معیار در نمره اعتیاد به فضای مجازی، با ثابت نگه‌داشتن بلوغ عاطفی، با افزایش متوسط ۰.۲۶۶ انحراف معیار در نمره طلاق عاطفی همراه بود. با این حال، به دلیل طرح مقطعی و همبستگی، جهت علی این ارتباط مشخص نیست.

جدول ۵

ضرایب رگرسیون برای پیش‌بینی طلاق عاطفی

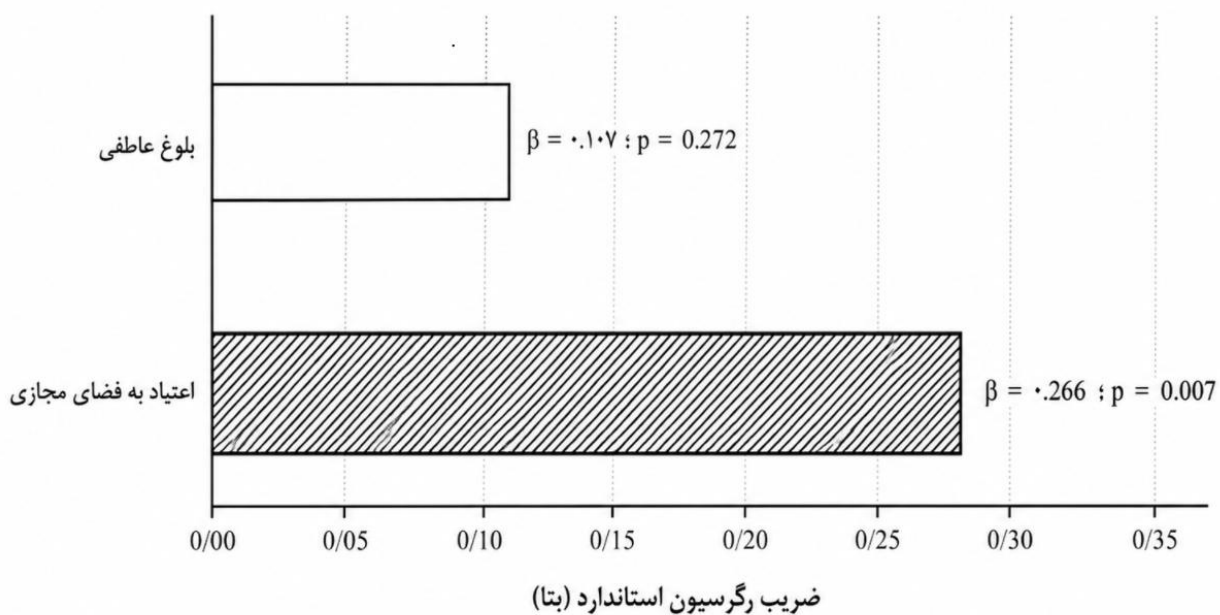
متغیر	B	SE	حد پایین ۹۵٪	حد بالای ۹۵٪	β	t	p
عرض از مبدأ	۲.۱۱۹	۰.۳۴۵	۱.۴۳۵	۲.۸۰۳	—	۶.۱۴۵	< .۰۰۱
بلوغ عاطفی	۰.۱۰۵	۰.۰۹۵	-۰.۰۸۴	۰.۲۹۴	۰.۱۰۷	۱.۱۰۴	۰.۲۷۲
اعتیاد به فضای مجازی	۰.۲۰۵	۰.۰۷۵	۰.۰۵۶	۰.۳۵۴	۰.۲۶۶	۲.۷۳۲	۰.۰۰۷

یادداشت: ستون‌ها به ترتیب ضریب غیراستاندارد، خطای معیار، فاصله اطمینان ۹۵ درصد، ضریب استاندارد شده، آماره آزمون و سطح معناداری را نشان می‌دهند. خطاهای معیار و فواصل اطمینان از مقادیر گرد شده ضرایب و آماره‌های آزمون محاسبه شده‌اند و باید با خروجی اصلی نرم‌افزار تطبیق داده شوند.

شکل ۲

ضرایب استاندارد شده پیش‌بین‌های طلاق عاطفی. ستون هاشور خورده نشان‌دهنده ضریب معنادار در سطح ۰.۰۵ است.

(β) استاندارد شده، ویرایش ۷.۹۵

توجه: خطوط عمودی نقطه چین، مقادیر مرجع محور را نشان می‌دهند.

• بررسی مفروضه‌ها و تحلیل باقیمانده‌ها

آماره دوربین-واتسون برابر با ۱.۵۵۴ بود. این مقدار فاصله زیادی از ۲ ندارد و شواهد آشکاری از خودهمبستگی شدید خطاها نشان نمی‌دهد. میانگین باقیمانده‌های استاندارد برابر با ۰.۰۰۰ و انحراف معیار آن‌ها برابر با ۰.۹۹۰ گزارش شد که با مرکزیت مناسب باقیمانده‌های استاندارد پیرامون صفر سازگار است. با این حال، نرمال بودن، خطی بودن و همسانی واریانس باقیمانده‌ها را نمی‌توان صرفاً بر اساس این دو شاخص تأیید کرد و برای دآوری قطعی باید نمودار Q-Q، نمودار باقیمانده‌ها در برابر مقادیر پیش‌بینی شده و شاخص‌های نقاط پرت بررسی شوند.

همچنین، مقدار انحراف معیار باقیمانده غیراستاندارد ۱.۲۱۳۷۰ که در متن اولیه گزارش شده بود با خطای معیار برآورد ۰.۴۲۷۷ و مجذور میانگین خطا ۰.۱۸۳ سازگار نیست؛ از این رو، تا زمان کنترل خروجی اصلی نرم افزار از جدول نهایی حذف شد.

جدول ۶

شاخص‌های در دسترس برای ارزیابی باقیمانده‌ها

تعداد	دوربین-واتسون	میانگین باقیمانده استاندارد	انحراف معیار باقیمانده استاندارد
۱۰۰	۱.۵۵۴	۰.۰۰۰	۰.۹۹۰

یادداشت: برای ارزیابی کامل مفروضه‌های رگرسیون، گزارش VIF/تولانس، نمودار Q-Q، نمودار باقیمانده در برابر مقدار پیش‌بینی‌شده و شاخص‌های نفوذ ضروری است.

بحث

یافته‌های این پژوهش نشان داد که میانگین طلاق عاطفی در زنان متأهل شهر تبریز در سطح نسبتاً قابل توجهی قرار دارد. این امر از آن حکایت دارد که بخشی از زنان نمونه، درجاتی از سردی عاطفی، فاصله روانی و کاهش صمیمیت را در زندگی زناشویی تجربه می‌کنند. چنین نتیجه‌ای با این دیدگاه سازگار است که طلاق عاطفی اغلب پیش از طلاق رسمی و به صورت تدریجی شکل می‌گیرد. از نظر استنباطی، بلوغ عاطفی به تنهایی نتوانست پیش‌بینی‌کننده معنادار طلاق عاطفی باشد. این یافته را می‌توان از چند زاویه تبیین کرد. نخست آنکه طلاق عاطفی پدیده‌ای چندعلتی است و عوامل متعددی در شکل‌گیری آن دخیل‌اند. دوم آنکه بلوغ عاطفی ممکن است اثر خود را نه به صورت مستقیم، بلکه از طریق متغیرهایی مانند کیفیت ارتباط، رضایت زناشویی، مهارت حل تعارض یا سبک دلبستگی اعمال کند. سوم آنکه در بافت فرهنگی و اجتماعی خاص، فشارهای محیطی و ارتباطی ممکن است اثر متغیرهای فردی را تضعیف کنند.

این نتایج با پژوهش ابراهیمی و حیدری (۱۳۹۹) از این نظر هم‌راستا است که آنان نیز نشان دادند طلاق عاطفی تحت تأثیر مجموعه‌ای از ویژگی‌های شخصیتی و شناختی قرار دارد. همچنین با یافته‌های گاتمن و لونسون (۲۰۰۰) و فینچام و مایستر (۲۰۲۱) همخوان است که بر نقش الگوهای تعاملی و تنظیم هیجان در کیفیت رابطه زناشویی تأکید کرده‌اند (Gottman & Levenson, 2000). با این حال، عدم معناداری مستقیم بلوغ عاطفی در این پژوهش نشان می‌دهد که در این نمونه، متغیرهای دیگری در کنار بلوغ عاطفی نقش برجسته‌تری داشته‌اند. وجود اثر معنادار برای اعتیاد به فضای مجازی نیز، هرچند خارج از عنوان فعلی مقاله است، به خوبی نشان می‌دهد که عوامل فناورانه و سبک زندگی دیجیتال می‌توانند در کاهش کیفیت ارتباط زوجین و افزایش فاصله عاطفی مؤثر باشند. این یافته از منظر کاربردی حائز اهمیت است و ضرورت توجه به ابعاد نوپدید روابط خانوادگی را نشان می‌دهد.

نتیجه‌گیری

یافته‌های این پژوهش تصویری چندلایه از طلاق عاطفی ارائه می‌دهند. از یک سو، سطح متوسط طلاق عاطفی در زنان متأهل شهر تبریز نشان می‌دهد که فرسایش عاطفی در روابط زناشویی یک مسئله واقعی و قابل توجه است. از سوی دیگر، عدم معناداری مستقیم بلوغ عاطفی در پیش‌بینی طلاق عاطفی نشان می‌دهد که این پدیده را نمی‌توان صرفاً با ویژگی‌های درون فردی تبیین کرد. این یافته با مطالعاتی که بر نقش مجموعه‌ای از عوامل شناختی، هیجانی و ارتباطی در طلاق عاطفی تأکید کرده‌اند هم‌خوان است (Alagband et al., 2019; Azimi et al., 2019; Hashemi & Asghari Ebrahimabad, 2016). از منظر نظری نیز این نتیجه با دیدگاه خانواده‌درمانی سازگار است که روابط زناشویی را حاصل تعامل متغیرهای فردی، بین فردی و زمینه‌ای می‌داند (Gottman & Levenson, 2000; Nichols, 2012). در نتیجه،

مداخلات پیشگیرانه برای کاهش طلاق عاطفی باید فراتر از آموزش بلوغ عاطفی صرف باشند و به مهارت‌های ارتباطی، مدیریت تعارض، تنظیم هیجان، سواد عاطفی و کنترل رفتارهای آسیب‌زننده در فضای مجازی نیز توجه کنند. پژوهش حاضر نشان داد که طلاق عاطفی در زنان متأهل شهر تبریز در سطحی قابل توجه وجود دارد، اما بلوغ عاطفی به تنهایی پیش‌بینی‌کننده معنادار آن نیست. بنابراین، برای فهم بهتر این پدیده باید به مجموعه‌ای از عوامل فردی، ارتباطی، اجتماعی و فناورانه توجه کرد. این یافته‌ها می‌توانند در طراحی برنامه‌های مشاوره خانواده، آموزش مهارت‌های ارتباطی و پیشگیری از فرسایش زناشویی مورد استفاده قرار گیرند.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

تشکر و قدردانی

محققان بر خود لازم می‌دانند از تمامی افرادی که با پژوهشگران همکاری صمیمانه‌ای داشتند، تشکر نمایند.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

موازین اخلاقی

این پژوهش با رعایت تمامی اصول اخلاق در پژوهش‌های انسانی انجام شده است.

شفافیت داده‌ها

داده‌ها و مآخذ پژوهش حاضر در صورت درخواست از نویسنده مسئول و ضمن رعایت اصول کپی رایت ارسال خواهد شد.

حامی مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

References

- Abdollahi, M. (2013). Emotional Divorce: Concepts and Symbols. *Journal of Family Studies*.
- Ahmadvand, M. A., Ahmadvand, P., & Babae, Z. (2017). Reduced Quality of Life and Marital Trust in Emotional Divorce.
- Al-Ubaidi, B. A. (2017). The psychological and emotional stages of divorce. *Family Medicine and Disease Prevention*, 3(3), 6. <https://doi.org/10.23937/2469-5793/1510060>
- Alagband, L., Pasha Sharifi, H., Farzad, V., & Aghayousefi, A. (2019). A Model for Predicting Emotional Divorce Based on Emotional Literacy, Coping Styles, Quality of Life, and Sensation Seeking With the Mediation of Emotion Regulation. <https://www.sid.ir/paper/51578/fa>
- Alagband, L., Sharifi, H. P., Farzad, V., & Aghayousefi, A. (2020). Prediction of Emotional Divorce Based on Emotional Literacy, Coping Styles, Quality of Life, and Sensation Seeking With the Mediation of Resilience. <https://www.sid.ir/paper/93101/fa>

- Arjmand Siahpoosh, E., & Piramoon, N. (2014). A Pathological Study of Emotional Divorce From Women's Perspectives and Its Consequences on Children. <https://www.sid.ir/paper/170106/>
- Azimi, N., Hosseini, S. S., Arefi, M., & Parandin, S. (2019). The Mediating Role of Psychological Hardiness in the Relationship Between Conflict Resolution Styles and Emotional Divorce. <https://psychologicalscience.ir/article-1-562-fa.html>
- Azimi Rosta, M., & Abedzadeh Nobaryan, M. (2013). Factors Affecting the Incidence of Emotional Divorce Among Couples. <https://www.sid.ir/paper/504015/>
- Bahari, F., & Bahrani, F. (2008). The Effectiveness of Communication Skills Training for Couples on Marital Conflict Resolution. <https://www.sid.ir/paper/496714/fa>
- Bokharaei, A. (2007). *Sociology of Silent Lives in Iran: Emotional Divorce*. Pajvak-e Jame-e. <https://www.gisoom.com/book/1435332/>
- Gottman, J. M., & Levenson, R. W. (2000). The timing of divorce: Predicting when a couple will divorce over a 14-year period. *Journal of Marriage and Family*, 62(3), 737-745. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2000.00737.x>
- Hashemi, S. F., & Asghari Ebrahimabad, M. J. (2016). The Role of Emotional Literacy in Predicting Emotional Divorce Through the Mediation of Conflict Resolution. <https://www.noormags.ir/view/en/articlepage/1846286/>
- Imani, R., & Moheb, N. (2020). The Relationship Between Mothers' Emotional Maturity and Children's Behavioral Disorders. <https://www.sid.ir/paper/206242/fa>
- Nichols, M. P. (2012). *Family therapy: Concepts and methods*. Pearson Higher Ed. <https://www.pearson.com/en-us/subject-catalog/p/family-therapy-concepts-and-methods/P200000001566/9780136911814?srsId=AfmBOopay-gcDomXEX2PvN1sJRI5PifxBasitYnc-3gBO6CazV9AEhWa>
- Osorio-Molina, C., Martos-Cabrera, M. B., Membrive-Jiménez, M. J., Vargas-Román, K., Martos, N. S., Ortega-Campos, E., & Gómez-Urquiza, J. L. (2020). Smartphone addiction, risk factors and its adverse effects in nursing students: A systematic review and meta-analysis. *Nurse Education Today*, 104, 104741. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2020.104741>